

SPIN MAAKT HET SPANNEND!

Giftige spin geeft zich niet gemakkelijk gewonnen

Eind augustus werd ik gebeld door een klant die bij bedrijven planten en bomen plaatst in ontvangsthallen en kantoren. Er was een hele grote spin gesignaleerd in één van de vier olijfbomen die zij in een kantoorhal hadden neergezet. Kon ik daar even naar komen kijken? Ik ging er 's avonds heen, want dan kwam de spin tevoorschijn, had de bewaker verteld. Het werd een interessante ontmoeting.

Spinnenweb zonder spin; het spinnenweb zat rondom de boom en er liepen extra draden vóór het web langs om de prooi te vangen.

De spin kon levend in een aquarium worden geplaatst.

Toch te pakken

De volgende dag heb ik via de Dienst Regelingen (net als de AID vallend onder de VWA) een ontheffing gekregen om een bestrijding uit te voeren. Jammer voor de mensen van Naturalis, want die wilden heel graag een exemplaar hebben voor de collectie en als de bestrijding zou worden uitgevoerd, was de kans heel klein dat we de spinnen nog zouden zien.

Daarom ben ik toch de volgende dag nog even gaan proberen om de spin of spinnen te vangen. Ik ging alleen en ben, opnieuw met de maden als lokkertje, heel rustig te werk gegaan. En wat denk je? Het is me gelukt! Ik heb de spin levend in een aquarium geplaatst en heb meteen de AID gebeld en daar vertelden ze mij de spinnen naar Naturalis te brengen. Ik heb

land binnenkomt heb je een probleem, want iemand heeft dan de wet overtreden. Je mag een beschermd dier niet vervoeren. De spinnen die in de boompjes zaten hadden zich verborgen in holtes in de bomen en waren dus als verstekelingen meegekomen. Eigenlijk moesten ze naar Spanje worden teruggebracht, maar de AID heeft een praktische oplossing bedacht: de spinnen mochten voor wetenschappelijk onderzoek naar Naturalis. Maurice Landzaat heeft er een kunnen vangen en aan de hand daarvan kon het vermoeden worden bevestigd dat het die Spaanse spin was.

Helaas heeft de spin het avontuur niet overleefd. Hij is nu opgenomen in de collectie van Naturalis. Er komen in Europa nauwelijks vogelspinnen voor. Deze soort is al in 1805 in Spanje gevonden en als nieuwe soort beschreven en hij komt

De bomen in behandeling (afgezet met rood-wit lint).

De *Macrothele calpeiana*, hier nog op de boom, zit inmiddels in de Naturalis collectie.

Bij de olijfbomen aangekomen, constateerde ik dat er weliswaar veel spinnenwebben in de bomen zaten, maar geen spin. Ik probeerde om de spin uit zijn web te lokken met een roerstaafje door dit zacht tegen het web aan te tikken. Wat er toen gebeurde, had ik nog niet meegemaakt: er kwam een grote zwarte spin heel agressief op mijn roerstaaf af met zijn poten recht omhoog om aan te vallen. Zo, dacht ik, dat is wat bijzonders! Ik heb een paar foto's gemaakt en doorgestuurd naar Mike Brooks van het KAD. Mike dacht dat het misschien een 'Sydney funnel web spider' zou kunnen zijn. De spin zag er in elk geval uit als iets bijzonders.

Vangen of bestrijden?

Omdat ik naar alle waarschijnlijkheid dus met een bijzondere, giftige spin te maken had, heb ik contact met diverse instanties gezocht met de vraag of ze de spin wilden hebben. Maar helaas, niemand wilde de spin dus ik ben weer in de telefoon geklommen en heb contact met de AID (Algemene Inspectie Dienst) gezocht en toen gingen alle alarmbellen rinkelen. Het was namelijk inmiddels door Naturalis aannemelijk gemaakt dat het niet om de Sydney funnel web spider ging, maar om een beschermd soort uit Spanje en het was verboden om deze soort te bestrijden, maar ook om hem in te voeren of in

bezit te hebben. Dit alles is teruggekoppeld naar het bedrijf dat de bomen had ingevoerd en geplaatst en daar was men natuurlijk niet blij met de situatie.

De AID en Naturalis wilden de spin levend proberen te vangen want deze soort is nog nooit in Nederland aangetroffen en dus ook niet gevangen. Ik had echt iets aparts onder handen! Ook kwam Serpo uit Delft (die ook in actie komen om bijvoorbeeld gevaarlijke slangen en reptielen bij mensen weg te halen) in actie om de spin te helpen vangen. We stonden daar met z'n achten die avond en het lukte niemand om de spin te vangen of tevoorschijn te laten komen. Ik had maden bij me en die heb ik toen in en op het web gegooid. Hierdoor kwam de spin uit zijn schuilplaats: wat een mooie, maar grote spin was het! Er bleken niet één maar drie te zitten. Ook werden een heleboel kleintjes gevonden, maar die bleken later van een andere soort te zijn.

Ondanks de maden kregen we het toch niet voor elkaar de spin te vangen.

toen direct Naturalis gebeld en die heeft de spin de volgende dag opgehaald. Ze waren er heel erg blij mee. Eind goed, al goed: bedrijf blij en Naturalis blij. De bomen zijn vervolgens ontsmet en staan nu weer bij het bedrijf.

Hoe ging het verder met de spin?

We vroegen het aan dr. P.J. van Helsdingen, onderzoeker bij Naturalis en internationaal erkend spinnendeskundige. Hij vulde de ontbrekende puzzelstukjes in.

Naturalis aan het woord

Toen bij Naturalis de foto binnenkwam ontstond direct het vermoeden dat het om een soort vogelspin uit Spanje zou gaan, n.l. *Macrothele calpeiana*, die natuurlijk geen Nederlandse naam heeft. De olijfboompjes waarin de spinnen huisden bleken ook uit Zuid-Spanje ingevoerd te zijn. Deze spinnensoort komt alleen in het allersuidelijkste deel van Spanje en Portugal voor en is daar beschermd. Ook de Europese Unie heeft hem in de Habitat Richtlijnen opgenomen. Als hij dan toch onbedoeld in een ander

dus al heel lang in Spanje voor. Dat hij in een boompje naar Nederland kwam is bijzonder, maar er zijn inmiddels al een paar gevallen van bekend.

Vogelspinnen zijn, net als alle andere spinnen giftig. Spinnen verlammen en doden hun prooi met gif. Tegenover de mens is hij niet agressief. Mensen zullen er alleen gebeten worden als de spin zich moet verdedigen. Deze soort is een prachtig dier: blauwzwart behaard met een paar opvallend lange spintepels die als staartjes uitsteken aan de punt van het achterlijf. Daaraan is deze spin ook gemakkelijk te herkennen. Hij is ook razend snel als hij op de loop gaat. Ik had hem graag nog een tijdje levend bestudeerd, maar dat is dus niet gelukt. De andere, veel kleinere spinnen, die ook op de boompjes zaten, meest onder stukjes bast, en waarvan men dacht dat het jongen waren van de vogelspin, bleken al direct te kunnen worden herkend als exemplaren van een heel andere soort (*Filistata insidiatrix*) die ook in het Middellandsezegebied voorkomt. Daarvan hebben we er nog wel twee in leven. Ze eten krekeltjes uit de dierenspecialzaak.